

В музикантското си знание свирачи от Кавракирово потвърждават посочените белези на индивидуалния изпълнителски стил – музика и музициране. Представители на един и същ локален стил – петричкия, и на един и същ род – Куртовия, разграничават в рамките на своята локална и родова традиция различни индивидуални стилове. Един музикант е високо ценен когато има богат репертоар от *стара музика* и го изпълнява по характерния за традицията начин. “Шейн що знае, никой не го знае. Шейн знае от дедо ми. Он ги пее, не ги свири, а ги пее.” [Д.К., 10/2001, с. 50].

Другият маркер за високо ценен индивидуален стил е музицирането. То може да се прояви в работата на свирача с ръцете. Според музикантите пръстовката (*пармака*) не е само въпрос на научаване и техника, а и на дарба. На въпроса защо *пармака* на сина му Самир е не като неговия, а като на чичото Шейн, Демко Куртов отговаря: “Отдава му се... Секой иска, а няма. Трима само тая пръстовка я имат, Шеиновата” [Д.К., 10/2001, с. 54]. А самият Самир пояснява: “Еми дарба. Защото ми се отдаваше и тръгнах по неговия пръст... Слушам го как пробва зурната. И яз като я пробвам, гледам абсолютно същото. Върви ми. Некак си отрака ми идва” [С.К., 10/2001, с. 54].

Съществен елемент на зурнаджийското музициране е работата с устата и дишането, наричани от музикантите *чене* и *духовка*. Дишането, захапката и комбинирането с техниката на пръстите са комплексно развити в индивидуалния стил на всеки свирач, но степента на тяхната развитост, сръчност и комбинираност, определят и качеството на индивидуалния стил. Музикантите подчертават и ролята на дишането при звукоизвличането. Според зурнаджии, ако има нещо по което се различава един *свирикаджия* от друг, то не е пръстовката, а *от духа* (*самия въздух, абужжировката, духовката*). Техниките на дишането се придобиват при обучението, в практиката, интуитивно, но могат да се научат и от други *майстори*.

Кавракировските музиканти добавят още един компонент на индивидуалния стил на *майстора* – умението да се свири в бързи темпа. Цени се съчетаването на ясно артикулирано с бързо и технично свирене: “чисто и на бързина” [Д.К., С.К., 10/2001, с. 54].

Различните индивидуални стилове са уникални версии на локалния инструментален фолклорен стил [Казанская, 1988:87]. Теренната работа с музиканти зурнаджии потвърждава казаното. Разбира се, механичният сбор от различни индивидуални изпълнителски стилове не образува локалния фолклорен зурнаджийски стил. Често изявени музиканти с ярки индивидуални стилове от един регион са търсени и предпочитани в друг. Младият представител, наследник на рода Куртови от Кавракирово Самир Куртов е често наеман да свири в разложки и гоцеделчевски селища с различен от кавракировския зурнаджийски стил.

В интервютата музикантите свързват промяната в стила най вече с индивидуални особености на даровития свирач.

Съвременната локална аудитория масово предпочита свирачи с бързина, техническа виртуозност и ярка интерпретация на модерен репертоар. За разлика от масовата публика музикантите поставят високо в ценностната си система отстояването на собствения регионален стил. В разговор за известни и предпочитани зурнаджии със стари свирачи от гр. Гоце Делчев, получаваме следната информация: “За техника ако говориме, нали за бързина – от Кавракирово там ония. Обаче това на нас не ни трябва, тая бързина... На съвременна музика той е по-добър. Разбираш ли, не в смисъл,